

Біляєва В.А., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

СУТНІСТЬ І ЗАВДАННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Огляд місця події – це один із процесуальних способів безпосереднього вивчення слідчим чи іншою особою, у провадженні якої перебуває кримінальна справа відповідного фрагмента (частини, ділянки тощо) матеріального мікросередовища - місця події та прилеглої до нього території.

Огляд – це слідча (розшукова) дія, в ході якої виявляють, безпосередньо сприймають, оцінюють і фіксують стан, властивості та ознаки матеріальних об'єктів з метою отримання фактичних даних, що мають значення для встановлення істини у кримінальній справі. Огляд проводиться слідчим, прокурором з метою виявлення та фіксації відомосте й щодо обставин вчинення кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 237 КПК України) [2].

Питання тактики проведення огляду місця події завжди перебували у центрі уваги практичних працівників, вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як О.Я. Баєв, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, І.Є. Биховський, О.М. Васильєв, А.І. Вінберг, В.П. Водяницький, А.Ф. Волобуєв, Ф.В. Глазирін, В.І. Громов, Н.І. Клименко, О.Н. Колесниченко, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, І.Х. Максutow, І.А. Матусевич, С.П. Митричев, Б.Я. Петелін, В.І. Попов, О.Р. Ратінов, М.В. Салтевський, К.О. Чаплинський, В.Ю. Шепітько, І.М. Якимов та багатьох інших.

У криміналістиці місцем події називають ділянку місцевості або приміщення, у межах якого виявлені сліди зробленого злочину. Межі місця події можуть бути досить чіткими в тих випадках, коли події розгорталися строго в одному місці, наприклад, у випадку здійснення злочину, допустимо вбивства, у квартирі багатоквартирного будинку, місце події буде обмежено рамками цієї квартири. При масштабних подіях, таких як катастрофа поїзда або літака, місце події може становити площу в десятки гектарів землі. Чіткі природні границі місця події можуть бути встановлені не завжди, у цих випадках їх встановлюють штучно, наприклад, радіусом у двісті метрів навколо трупа, виявленого в лісистій місцевості. Треба розмежовувати поняття «місцеподії» та «місцезлочину». Останнє – це місце здійснення злочину. А тому по одному кримінальному провадженню (справі) можуть бути кілька місць події. Наприклад, вбивство відбулося у квартирі, потім труп вивезений і захований за містом. У цьому випадку ми виділимо два місця події. Частіше доводиться зіштовхуватися з випадками, коли місце виявлення трупа є місцем вчинення злочину [1, с. 200-201].

Огляд місця події може бути первинним та додатковим.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Первинний огляд здійснюється безпосередньо після отримання інформації про вчинений злочин і у обстановці місця події наявні незмінені сліди злочину та злочинця. Результати такого огляду є найбільш ефективними.

Додатковий огляд здійснюється у випадках, якщо виникає сумнів у повноті та достовірності первинного огляду в наслідок різноманітних причин (несприятливі природні умови, недостатня кваліфікація або ретельність слідчого тощо). При проведенні повторного огляду досліджується вся територія місця події. У ряді випадків проведення повторного огляду дозволяє заповнити прогалини у результатах первинного огляду. Але необхідно мати на увазі, що на момент проведення повторного огляду, обстановка місця події може зазнати суттєвих змін, внаслідок чого окремі докази можуть бути втраченими.

Загальне завдання огляду місця події поділяється на низку окремих завдань:

- 1) вивчення і фіксація обстановки огляду місця події;
- 2) встановлення характеру впливу злочинця на навколишнє середовище;
- 3) виявлення, фіксація і вилучення слідів злочину і злочинця;
- 4) виявлення злочинця і мотивів злочину;
- 5) встановлення причин і умов, які сприяють скоєнню злочинів;
- 6) отримання необхідних даних для здійснення подальших слідчих дій та оперативно-розшукових заходів.

Метою огляду є:

- виявлення слідів злочину і речових доказів;
- з'ясування обставин події;
- висунення версій про подію злочину і його учасників;
- отримання даних про осіб, які могли бути свідком вчинення злочину, з метою організації оперативно-розшукових заходів і подальших слідчих дій.

Завдання огляду місця події полягає у безпосередньому вивченні території, на якій вчинено той або інший злочин, з метою ретроспективного розуміння сутності події, а також у виявленні, фіксації й вилученні речових й інших доказів які свідчать про цю подію. Таким чином, в ході огляду місця події слідчий або прокурор виконує дії пов'язані з відшукуванням та закріпленням слідів, предметів і інших об'єктів та дій пов'язані з уявною, логічною реконструкцією події, відновлення її часової та логічної послідовності, ролі та дій учасників та інших її елементів, що дозволяють встановити механізм цієї події та обставини, що мають значення для розслідування. Відновлення картини злочину здійснюється при огляді місця події поступово, в міру виявлення та накопичення відомостей. При цьому, як правило, слідчий використовує власні криміналістичні знання (наприклад, знання про способи вчинення злочинів чи механізми утворення тих або інших слідів), а також знання спеціалістів, які залучаються для участі у

проведенні огляду. Якісне проведення огляду місця події дозволяє суб'єктам розслідування зібрати криміналістичнозначущу інформацію.

Відомості, отримані при огляді місця події, за своїм походженням мають комплексний характер й можуть бути використані різнопланово – для розшуку злочинця, побудови версій, допиту потерпілого, підозрюваного, свідка та ін. [3, с. 34].

Отримана інформація в подальшому буде підґрунтям для організації розслідування, висування версій.

Виходячи із вищезазначеного можна зауважити, що огляд місця події є невідкладною, досить часто незамінною, слідчою (розшуковою) дією, що проводиться за будь-якими кримінальними правопорушеннями. Огляд місця події дає вихідні дані, необхідні для визначення напрямів розслідування, організації проведення окремих слідчих (розшукових) дій, висування обґрунтованих версій.

Список використаних джерел:

1. Білецький Є. М. Білецька Г. А. Судова медицина та судової психіатрії: Навчальний посібник / Є. М. Білецький, Г. А. Білецька. – Х.: Одиссей, 2008 – 200 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI
3. Мисливий В. А. Оглядові дії на місці дорожньо-транспортної пригоди / Мисливий В. А. // Науковий вісник Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ : зб. наук. праць. – 2007. – № 2 (33).

Малинка В.В., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ЕКСПЕРТНІ ПОМИЛКИ: СУТНІСТЬ, ВИДИ, ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Експертні помилки - це судження, які не відповідають об'єктивній дійсності експерта або його дії, що не приводять до мети експертного дослідження, що є результатом добросовісної помилки [6, с.100]. Експертний висновок, як справедливо вказував Р.С.Белкін, має бути безпомилковим, що вимагає своєчасного розпізнавання і попередження експертних помилок, викорінення причин, що їх породжують. Р.С. Белкін, Н.І. Клименко, А.Ю. Краснобаєва дотримуються точки зору, що походження помилок експерта може бути зумовлене двома факторами: об'єктивними умовами, тобто такими, що не залежать від експерта, і суб'єктивними, які кореняться у способі мислення і діях експерта. Крім того, такий поділ умов носить умовний характер, оскільки.